

Patriarkatets akademiska frihet

Om akademisk frihet och jämställdhet i en diskursiv kontext

Abstract

In 2017, the course literature pertaining to a course on political science at Lund University was changed due to the university's gender equality policy. This happened in opposition to the lecturer's will which caused a debate. The paper uses this case to explore the relation between academic freedom and gender equality in a discursive context. The aim is to identify how the debaters understand academic freedom and what consequences this has for its relation to gender equality and the patriarchal power structure within the academy. To fulfil the aim, I modify Carol Lee Bacchi's method *What's the Problem Represented to be?*. The method is complemented with a theoretical framework that proposes and concretizes what academic freedom could be understood as and how each of these versions of freedom correspond to gender equality. The analysis reveals that the debate is dominated by a version of freedom that does not benefit gender equality. However, other versions of freedom appear, which should benefit women. Nonetheless, when the equality friendly versions of freedom appear, they mostly do so in shapes that disbenefit women. The characteristics of the debate have discursive, material as well as subjectification effects that contribute to maintenance and reproduction of patriarchy.

Keywords: Academic Freedom, Gender Equality, Patriarchy, Affirmative Action, Discourse.

Number of words: 9774

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställning	5
1.2 En mansdominerad institution: tidigare forskning	6
1.3 Disposition	8
2 Metod	9
2.1 WPR: metodologiskt ramverk	9
2.2 Uppsatsens metod	11
2.3 Validitet och intersubjektivitet	13
3 Teori	15
3.1 Diskurs och makt	15
3.2 Positiv särbehandling	16
3.3 Frihet: vad är det?	16
3.3.1 Frihet från inblandning	17
3.3.2 Frihet från dominans	18
3.3.3 Frihet till självförverkligande	19
3.4 Akademisk frihet: vad kan det vara?	20
3.4.1 Frihet från inblandning	20
3.4.2 Frihet från dominans	21
3.4.3 Frihet till självförverkligande	21
4 Material	23
5 Analys	27
5.1 Frihetsuppfattning och problemimplikation	27
5.1.1 Finns det en hierarki?	31
5.2 Effekter	32
5.2.1 Subjektsskapande effekter	32
5.2.1.1 Vem utgör problemet och vad har det för effekter?	32
5.2.1.2 Vem är akademiker och vad har det för effekter?	33
5.2.2 Diskursiva effekter	35
5.2.3 Materiella effekter	36
6 Slutsats	37
7 Referensförteckning	38

1 Inledning

Patriarkatet existerar i samhället i stort, liksom på svenska universitet. Med patriarkatet avses kvinnans strukturella underordning i relation till mannen. För att motverka detta genomför institutioner på internationell, statlig, regional och kommunal nivå jämställdhetsåtgärder. På internationell nivå ingår exempelvis jämställd utbildning som ett av delmålen i Agenda 30 (UN a-b u.å.). Regeringen i Sverige har vidtagit en rad åtgärder: utredningar har tillsatts, reformer har genomförts. Det rör sig exempelvis om satsningar på genusforskning och kvinnliga forskare, liksom krav på universiteten gällande implementering av jämställdhetsåtgärder formulerade i regleringsbrev (Eduards 2012, s. 194–195, 200, 212, 214; Regeringen 2018).

På Lunds universitet återfinns flertalet dokument om hur universitetet arbetar för jämställdhet (LU a-b u.å.; LU 2017). Eftersom forskning av män citeras oftare än forskning av kvinnor, även efter kontroll för flera andra tänkbara orsaker (gender citation gap), har samhällsvetenskapliga institutionen i Lund infört en policy om att respektive kön ska författa 40–60 % av kurslitteraturen. Om så inte är fallet ska föreläsaren motivera varför, varpå litteraturlistan kan godkännas trots ojämn könsbalans (Dion m.fl. 2018, s. 312; Bäck m.fl. 2017; Maliniak m.fl. 2013, s. 889; SVET a-b 2017; Badersten 2016). Det råder oenighet om hur ovanstående policy ska benämnas. I uppsatsen används beteckningen jämställdhetsåtgärd.¹

Under hösten 2017 hölls en kurs om det moderna samhället och dess kritiker på statsvetenskapliga institutionen på Lunds universitet (Torson Lindberg 2017). Den föreslagna litteraturlistan för kursen tilläts inte då den inte uppfyllde institutionens mål om minst 40 % kvinnliga författare, samtidigt som det saknades tillfredsställande motivering. En text av Judith Butler lades till² i den formella litteraturlistan, som då godkändes. Litteraturlistan efterföljdes emellertid inte i undervisningen, varpå en debatt om akademisk frihet i relation till jämställdhet blossade upp (Ringmar 2017; Bäck m.fl. 2017; Arpi a 2017; SVET b 2017). Tills vidare förstås akademisk frihet såsom FNs utbildning-, vetenskap- och kulturorgan UNESCO definierar den. Organisationen beskriver akademisk frihet som att akademikern har:

¹ I materialet som analyseras förekommer kvotering och tumregel som synonymer eller preciseringar.

² Texten utgjorde tidigare en del av litteraturlistan, men föreläsaren föreslog att texten skulle tas bort, varpå institutionen inkluderade den igen (*Studio ett a* 2017: 00:47).

“the right, without constriction by prescribed doctrine, to freedom of teaching and discussion, freedom in carrying out research and disseminating and publishing the results thereof, freedom to express freely their opinion about the institution or system in which they work, freedom from institutional censorship and freedom to participate in professional or representative academic bodies”
(UNESCO 1997).

Uppsatsen fortskrider härifrån med redogörelse för syfte och frågeställning. Därefter presenteras tidigare forskning som konstaterat att universitetet i många avseenden är en mansdominerad institution. Här förklaras också hur min uppsats förhåller sig till tidigare forskning. Inledningen avslutas med disposition.

1.1 Syfte och frågeställning

Denna uppsats behandlar relationen mellan akademisk frihet och jämställdhet i en diskursiv kontext. Uppsatsen syftar till att förstå vad uppfattningen om akademisk frihet är³ och vad den får för konsekvenser för jämställdhet och den patriarkala maktstrukturen inom akademien. Både relationen mellan akademisk frihet och jämställdhet, och debatten i sig är därför av intresse.

Begreppsanalysen saknar förmåga att identifiera underliggande maktstrukturer, såsom den patriarkala (Bergström-Boréus 2012, s. 354; Beckman 2005, s. 31-35). Syftet besvaras därför genom diskursanalytikern Carol Lee Bacchis metod kallad WPR – *What’s the Problem Represented to be?* som undersöker problemrepresentation⁴. Frihetsuppfattningen påverkar nämligen problemförståelse. Bacchi erbjuder en poststrukturalistisk och socialkonstruktivistisk teori och metod. Hon är en kritisk diskursanalytiker med tydliga kopplingar till Foucault. WPR går ut på att man ställer frågor till materialet. En modifierad version och urval av Bacchis frågor (2009, s. vi, xii, 33, 39) utgör uppsatsens frågeställningar⁵. Frågorna lyder:

- (i) *Vad är frihetsuppfattningen i debatten och vilka problemimplikationer har den gällande relationen mellan akademisk frihet och jämställdhet?*

³ UNESCOs definition kan återkomma i debatten, men måste inte göra det.

⁴ Bacchi använder termen problemrepresentation, vilken inte är optimal i uppsatsens sammanhang, där termen problemförståelse används.

⁵ Frågorna motiveras och preciseras under metod.

- (ii) *Lämnas frihetsuppfattningen oproblematiserad och hade dess problemimplikationer således kunnat förstås annorlunda?*
- (iii) *Vad har frihetsuppfattningen i debatten för konsekvenser?*

Uppsatsen har en kartläggande ambition, och är i den meningen deskriptiv. Arbetet utgörs emellertid av en diskursanalys. En diskurs är, som vi ska se nedan, begränsande och gynnar vissa mer än andra. Därför är tydliggörande och blottläggande av en diskurs en konstruktiv aktivitet som möjliggör förändring av maktstrukturer (Winther Jørgensen-Phillips 1999, s. 34, 69–70). Uppsatsen söker avtäcka en patriarkal maktstruktur som formar och formas av frihetsuppfattningen och dess medföljande problemförståelse i den aktuella debatten. Om patriarkatet anses oönskat, vilket jag anser, är uppsatsen normativ.⁶ Den är relevant för att patriarkatet existerar. Uppsatsen är i synnerhet relevant eftersom akademien är en utbildande institution och därför ett redskap för både bibehållande och förändring. Därtill påverkar patriarkala maktstrukturer, som vi ska se, forskningen till förmån för vissa grupper. För forskningens samhällsnytta är därför en feministisk genomlysning av akademisk frihet relevant.

1.2 En mansdominerad institution: tidigare forskning

Forskare är per definition välutbildade. De är också relativt värlönlade, historiskt sett ofta män och, åtminstone i Sverige, en förhållandevis vit grupp (Epstein 1995, s. 418). Dessa attribut gör forskaren, förstådd som akademikern, privilegierad. Denna uppsats behandlar en av dessa dimensioner: den könsliga.

Akademien⁷ har länge dominerats av män och exkluderat kvinnor (Eduards 2012, s. 187, 195–200, 219–221). Idag ser verkligheten annorlunda ut - Sverige har en högre andel kvinnor än män med högskoleexamen. Men trots att kvinnor är fler på grundläggande och avancerad nivå är männen fler högre upp i hierarkin (Dryler m.fl. 2016, s. 5). Utöver att forskning av män citeras oftare än forskning av kvinnor och att kvinnor är färre högre upp i hierarkin så visar studier från olika länder att det är mindre sannolikt att kvinnor är huvudförfattare eller ensamma författare en artikel, att kvinnor får utmärkelser, att kvinnor deltar på nationella konferenser, att kvinnors forskning blir finansierad och att kvinnor får samma lön som männen (Dion m.fl. 2018, s. 312; Geraci m.fl. 2015, s. 2023, 2031). Jämställdheten har förbättrats, och situationen

⁶ Observera dock att analysen blir normativ först när maktrelationen värderas.

⁷ Med begreppet akademi avses både universitet och högskolor.

ser olika ut i olika discipliner och länder, men problem kvarstår även på Lunds universitet (Dryler m.fl. 2016, s. 5, 9-10; LU b u.å.; Turner 2017; Bondestam 2004).

Patriarkatet tar sig även i uttryck på mindre explicita sätt. Till exempel eftersträvas objektivism i forskarvärlden. Objektivism kan betraktas som knuten till den manliga rationaliteten och detta metodologiska ideal är i detta avseende en del av ett patriarkalt maktutövande (Randall 1991, s. 521-523; Tickner 2005, s. 17-19). ”The so called objectivity of masculine science is constantly merging with the normative” (Harding-Norberg 2005, s. 2009–2010). Ett mer konkret exempel rör disciplinen internationella relationer där etablerad metodologi saknar förmåga att besvara alla sorters frågor. ”Measures [...] do not adequately capture the fact that states have been constituted historically as gendered entities with all the attendant problems that this has created for women” (Schwartz Shea-Yanow 2002, s. 457–458).

Akademien kopplas emellertid till värden som rättvisa i form av könsneutral meritokrati. Därför ”uppfattas krav på jämställdhet, lika representation och demokrati som artfrämmande” (Eduards 2012, s. 216). Spänningen mellan akademins meritokratiska självuppfattning men patriarkala realitet är förbryllande. Denna uppsats avser bidra till synliggörande av att fulländad meritokrati inte föreligger. Således är uppsatsen också relevant för att förbättra akademien i sig. Positiv särbehandling inom akademien är omskriven och utforskad. Exempelvis analyserar Fredrik Bondestam och Maria Törnqvist detta (Bondestam 2003; Bondestam 2004; Törnqvist 1999). Vidare ger Birgitta Jordansson, i en artikel i Kvinnovetenskaplig tidskrift, exempel på hur två jämställdhetsåtgärder har implementerats och hur de förhåller sig till akademisk frihet (2005). Ebba Witt-Brattström berör, även hon, i en offentlig utredning 1995 relationen mellan jämställdhet och akademisk frihet (Eduards 2012, s. 200; SOU 1995:110).

Begreppsanalyser och utredningar av frihet är även de omfattande (Berlin 2009; Cohen 2006; Skinner 2006; Halldenius 2011). I boken *Forskarens frihet* berör Birgitta Forsman, om än på ett principiellt plan, just akademisk frihet (2004).

Uppsatsen är en del av ett omfattande arbete med att förstå könsstrukturer inom akademien. Den avser komplettera tidigare forskning dels genom att applicera begreppsförståelsen för frihet på *akademisk* frihet med ett genomgående feministiskt perspektiv, dels genom att sätta detta i ett diskursivt sammanhang för att komma åt underliggande patriarkala maktstrukturer och implikationer. Uppsatsen kompletterar också tidigare forskning genom att fokusera på

jämställdhetsåtgärden rörande just kurslitteratur (vilket även inbegriper studentens perspektiv) och genom att den skrivs idag. Akademin lider fortfarande av patriarkala maktstrukturer och problematiken som behandlats i tidigare arbeten ser potentiellt annorlunda ut. Denna kombination kan jag inte finna i tidigare forskning. Genom ovanstående avser uppsatsen sammanfattningsvis verka kumulativt och kompletterande.

1.3 Disposition

I metoden, vilken följer detta stycke, presenteras först Bacchis metodologiska ramverk och därefter uppsatsens version av denna metod. I metoden återfinns teorifragment, vilka är svårseparerade från metoden. Metoden avslutas med ett stycke om validitet och intersubjektivitet. Efter metod följer teori. Teorin kompletterar i vissa avseenden metoden och väver ett analytiskt ramverk av forskning om diskurser, positiv särbehandling och frihetsbegreppet. Två av metodens frågor är delvis av teoretisk snarare än analytisk karaktär, varför teoriavsnittet även erbjuder svar på dessa. Teoridelen följs åt av ett materialavsnitt som leder vidare till analysen. Analysen utreder vad uppfattningen om akademisk frihet är och vad den får för konsekvenser för jämställdhet och den patriarkala maktstrukturen inom akademien. Uppsatsen avrundas därefter med en slutsats.

2 Metod

WPR fokuserar på *policys* problemrepresentation (Bacchi 2009). Denna uppsats studerar en *debatt*, och i denna debatt – hur begreppsförståelse ger upphov till problemförståelse. Med modifieringar fungerar emellertid Bacchis metod utmärkt. Metoden går, som skrivits, ut på att man ställer frågor till materialet. Nedan presenteras först Bacchis egen version av frågorna och även viss teori som är svårseparerad från metoden, varefter uppsatsens modifiering, urval och precisering redogörs. Uppsatsens version av frågorna sammanfattas i en överblickbar tabell innan metoden avslutas med ett stycke om validitet och intersubjektivitet.

2.1 WPR: metodologiskt ramverk

Bacchis metod består av sex frågor:

(F1) Vad antar en specifik policy att problemet är?

Frågan besvaras utan andra redskap än frågan själv (Bacchi 2009, s. 2-4).

(F2) Vilka antaganden underbygger problemrepresentationen?

Frågan korresponderar med Foucaults arkeologi. Foucaults arkeologi handlar, kortfattat, om att undersöka vilken struktur en hegemoni har: ”reglerna för vilka utsagor som blir accepterade som meningsfulla och sanna i en bestämd historisk epok” (Winther Jørgensen-Phillips, 2000, s. 19). För att besvara F2 söker Bacchi efter dikotomier, nyckelbegrepp och kategoriseringar. Dikotomier är uteslutande och implicerar ofta en hierarki, kategorierna emellan. De är emellertid förenklingar och formar förståelsen av ett problem. Nyckelbegrepp är ofta abstrakta, utan fastställd mening, och kopplade till politiska visioner där det kan framstå som om dess mening är uppenbar även om så ofta inte är fallet vid närmare granskning. Kategoriseringar är meningsbärande och ordningsskapande. De har betydelse för hur man förhåller sig till sin plats och funktion i ett visst sammanhang, varför synliggörande och ifrågasättande av dem tjänar ett konstruktivt syfte (2009, s. 4-10).

(F3) Hur har problemrepresentationen uppkommit?

F3 knyter an till Foucaults genealogi. Foucaults genealogi berör, även den kort återgiven, en produktiv och begränsande makt och dess relation till kunskap, diskurs och sanning. Sanning betraktas nämligen som ”inlagrad i och skapad av maktsystem” (Winther Jörgensen-Phillips 2000, s. 20-21). Här ser man på dagens tillstånd och vandrar bakåt för att spåra hur tillståndet har uppkommit. Denna fråga rör till stor del icke-diskursiva sfärer (Bacchi 2009, s. 10-12).

(F4) Vad lämnar problemrepresentationen oproblematiserat? Kan problemet förstås annorlunda?

Likt F1 besvaras frågan utan fler konkreta medel än frågan själv (Bacchi 2009, s. 12-14).

(F5) Vilka effekter har problemrepresentationen?

Här behandlas diskursiva effekter, subjektifieringens effekter och materiella effekter. Diskursiva effekter tar hänsyn till F2, F3 och F4, och beaktar effekterna av diskursens begränsande funktion gällande tanke och text. Vad kommer till uttryck och vad tystas ner? Vad blir svårt att föreställa sig? Subjektifieringens effekter rör på vilket sätt subjekt konstitueras i en diskus. Problemrepresentation och kategoriseringar reproducerar identiteter och maktstrukturer som individen förhåller och anpassar sig till. Beskrivningen av människan, i detta fall i debatten, formar människans preferenser, förväntningar, funktion och roll i samhället. Subjektskapande formar exempelvis vissa identiteter som problem, och andra som lösningar. Vidare bidrar subjektskapandet till att problemrepresentationen, i uppsatsens fall begrepps- och problemförståelsen, anses legitim. Slutligen undersöks materiella effekter. F5 inbegriper därtill frågor om vad som sannolikt kommer förändras på grund av problemrepresentationen, och vad som sannolikt bevaras. Här ingår också beaktande av vem som drar nytta respektive vem som missgynnas av problemrepresentationen, liksom hur problemrepresentationen utformar ansvarsbördan (Bacchi 2009, s. 15-19).

(F6) Hur/var är problemrepresentationen producerad, utspridd och försvarad? Hur kan den ifrågasättas, avbrytas och ersättas?

F6 är en konstruktiv utveckling av F3 (Bacchi 2009, s. 2, 19).

2.2 Uppsatsens metod

Två av Bacchis frågor exkluderas ur uppsatsen. F3 utgör inte en del av uppsatsens metod då den berör icke-diskursiva sfärer, och således kräver ett större materialomfång. F6 utesluts då den är sekundär i förhållande till de andra frågorna, i den mening att den följer av tidigare frågor. De frågor som inkluderas i uppsatsen lyder:

(F1) Vad är frihetsuppfattningen i debatten och vilka problemimplikationer har den gällande relationen mellan akademisk frihet och jämställdhet?

Frihetsuppfattningen, den första delen av frågan, kan aningen uttryckas explicit eller implicit i materialet. För att finna implicita förståelser identifieras under teori formuleringar och resonemang som är knutna till de tre frihetsuppfattningar som presenteras: *frihet från inblandning, frihet från dominans* och *frihet till självförverkligande*.⁸

När implicita frihetsuppfattningar eftersöks genom indikatorer uppkommer svårigheter. Man kan exempelvis mena att rädsla (en av indikatorerna som presenteras i teori) är oönskad utan att mena att den kränker just frihet. Rädsla kan, men måste inte, utgöra en del av friheten. Trots denna reservation kommer jag betrakta det som om debattörerna, om de nämner någon av indikatorerna, förstår dessa fenomen som en del av den akademiska friheten. Detta då debatten rör just kränkande av akademisk frihet, vilket ger starka skäl för en sådan tolkning. Reservationen tas emellertid i beaktande genom att analysen inbegriper resonemang gällande konsekvenserna om så inte är fallet.

Den andra delen av frågan, rörande frihetsuppfattningens problemimplikationer, besvaras under teori (!). Upprepning sker dock i analysen.

Eftersom frihetsuppfattningen är det underliggande antagandet bakom problemförståelsen blir Bacchis F2 synonym med uppsatsens F1 och behandlas därmed här. F2 innehåller emellertid fler delfrågor. En av dem, den som rör hierarkier, behandlas under F1. Detta då hierarkier följer ur dikotomier (Bacchi 2009, s. 4-10) och dikotomin 'jämställdhet eller akademisk frihet' visar sig vara en indikator till *frihet från inblandning*. I anslutning till denna frågas om det finns en

⁸ Notera att frågan har mycket gemensamt med en begreppsanalys.

hierarki, jämställdhet och akademisk frihet emellan och hur ser den isåfall ut. Resterande delar av F2 behandlas av pedagogiska skäl under F5.

(F4) Lämnas frihetsuppfattningen oproblematiserad och hade dess problemimplikationer således kunnat förstås annorlunda?

Det teoretiska ramverket erbjuder potentiella uppfattningar av akademisk frihet som konkretiserar hur frihetsbegreppet kan problematiseras och förstås, liksom uppfattningens konsekvenser för problemförståelsen. Analysen återknyter löpande till dessa. Notera att frågan således delvis besvaras under teori.

(F5) Vad har frihetsuppfattningen i debatten för konsekvenser?

Kategoriseringar (en del av Bacchis F2⁹) ligger nära subjektsskapande effekter, och behandlas och besvaras således här. I uppsatsen undersöks vilka som kategoriseras som akademiker. Här utreds om akademikern uppfattas som föreläsare och/eller student samt kvinna och/eller man. Därtill undersöks vilka som kategoriseras som kränkande den akademiska friheten. Därefter frågas vad kategoriseringarna får för subjektsskapande effekter. I denna fråga besvaras också vad debatten har för diskursiva (vad kommer till uttryck och vad tystas ner? och vad blir svårt att föreställa sig?) och materiella effekter. Slutligen frågas vad som sannolikt kommer förändras på grund av begreppsförståelsen i debatten, och vad som sannolikt bevaras. Här ingår också beaktande av vem som drar nytta respektive vem som missgynnas av begreppsförståelsen i debatten, liksom hur debatten utformar ansvarsbördan.

Häriifrån refererar användningen av exempelvis F1 till uppsatsens version av F1, inte Bacchis. För att tydliggöra metodens utformning presenteras frågorna och deras förhållande till varandra i tabellform nedan.

⁹ Bacchi behandlar även nyckelbegrepp och dikotomier i F2. Eftersom debatten rör akademisk frihet och jämställdhet antas dessa vara givna nyckelbegrepp, behandlade under andra frågor. Vidare utgör dikotomin 'jämställdhet eller akademisk frihet' en indikator till en av frihetsförståelserna, hanterad i uppsatsen F1.

Tabell 1: frågor till texten.

Huvudfråga	Delfråga	Följdfråga
(F1+F2) Vad är frihetsuppfattningen i debatten?	Uttrycks en explicit frihetsuppfattning?	Om det finns en dikotomi - hur ser hierarkin ut?
	Indikator för <i>frihet från inblandning</i> : Återfinns dikotomin 'jämsällldhet eller akademisk frihet'? Betraktas tvång som frihetskränkande? Är viljeinskränkningar hos frihetsinnehavaren alltid fel?	
	Indikator för <i>frihet från dominans</i> : Ges det uttryck för självrestriktion eller anpassning?	
Vilka problemimplikationer har frihetsuppfattningen gällande relationen mellan akademisk frihet och jämsällldhet?	Indikator för <i>frihet till självförverkligande</i> : Ges uttryck för falskt medvetande genom indoktrinering som omöjliggör den bästa versionen av akademikern? Ges uttryck för förhindrande rädsla? Ses tvång även som potentiellt frihetsgynnande? Återfinns inte uttryck för dikotomin 'akademisk frihet eller jämsällldhet'?	
(F4) Lämnas frihetsuppfattningen oproblematiserad och hade dess problemimplikationer således kunnat förstås annorlunda?		
(F5) Vad har frihetsuppfattningen i debatten för konsekvenser?	Vilka diskursiva effekter har debatten? - Vad kommer till uttryck/vad tystas ner? - Vad blir svårt att föreställa sig?	
	Vilka subjektsskapande effekter har debatten? - Vem räknas till akademiker och vad har det för konsekvens (student/föreläsare respektive kvinna/man)? - Vem ses som frihetskränkare och vad har det för konsekvens? - Vem/vad erbjuder en lösning?	
Avslutande och sammanfattande frågor	Vilka materiella effekter har debatten?	
	Vad kommer sannolikt förändras respektive bevaras på grund av debatten?	
	Vem drar nytta respektive vem missgynnas av debatten?	

2.3 Validitet och intersubjektivitet

Diskursanalys är socialkonstruktivistisk och ifrågasätter således objektiv kunskap. Det betyder att forskaren kan genomföra en tolkning, men att det finns andra, potentiellt likvärdiga, tolkningar (Winther Jörgensen-Phillips 2000, s. 11-12, 29-30, 148-154). Notera därför att denna uppsats endast avser göra *en* av flera möjliga tolkningar, med *ett* par teoretiska glasögon.

I en socialkonstruktivistisk kontext är det som forskare centralt att förhålla sig kritisk dels till den diskurs som analyseras, och dels till sin egen utgångspunkt då forskaren är med och formar diskursen samtidigt som hen porträtterar den (Winther Jörgensen-Phillips, 2000, s. 28-30, 148). Genom kritisk läsning vilken korresponderar med det teoretiska ramverket förhåller jag mig

kritisk till diskursen som granskas. Att jag är kvinna och mindre bildad än föreläsaren medför att det ligger i mitt intresse att vara kritisk till en förväntat patriarkal diskurs. Samtidigt är jag en del av det som väntas vara den dominerande diskursen och student på statsvetenskapliga institutionen. Detta försvårar granskning. Å andra sidan erbjuder WPR ett konkret ramverk för att kritiskt granska just det förutsatta och dolda, både gällande diskurs och min egen problemförståelse. Därtill utgör WPR en strategi för självutvärdering (Bacchi 2009, s. 34, 45). I detta avseende kan min uppsats betraktas som reflexiv. Jag avser förhålla mig kritisk till min egen utgångspunkt genom medvetandegörande av, och explicit redogörelse för, den. Jag uppfattar det därför sammanfattningsvis som om min och diskursens förmodade förståelse erbjuder en dynamisk utgångspunkt.

För att öka intersubjektivitet och transparens motiveras tolkningar genom referat och citat. Tabellen med explicit redogjorda metodfrågor antas öka genomskinligheten. Observera slutligen att frågorna, i synnerhet delfrågorna, medför att materialet bearbetas med delvis såkallade slutna ögon. Frågorna är emellertid utformade med hänsyn till material och teori, processen är inte linjär, varför metoden gör anspråk på att i sammanhanget i tillräcklig utsträckning tolka texten öppet. Att delfrågorna tydligt redogörs ska här snarare betraktas som eftersträvande av genomskinlighet, än som att utgångspunkten är låst.

3 Teori

I teorin presenteras initialt diskursen och problemrepresentationens konstituerande funktion för att förklara varför debatten om akademisk frihet får konsekvenser för jämställdhet inom akademien. Genom teorier, litteratur och forskning om positiv särbehandling och frihetsbegreppet identifieras sedan olika frihetstyper och kännetecken för dem, liksom alternativa uppfattningar av just akademisk frihet i detta sammanhang. Både denna identifiering av indikatorer för frihetsuppfattningar och alternativa uppfattningar av akademisk frihet används för att genomföra analysen.

3.1 Diskurs och makt

I uppsatsen förstås diskurs som ”socially produced forms of knowledge that set limits upon what it is possible to think, write or speak about a ‘given social object or practice’” (Bacchi 2009, s. 35). Diskurs är således mer än språk och inbegriper exempelvis antaganden och värden. Diskursen har icke-diskursiva effekter, den är konstituerande och formar vardagsliv, förväntningar och preferenser (Bacchi 2009, s. xiv, xviii, 7, 43).

En diskurs är *ett* sätt på vilket världen kan förstås. Det innebär att en diskurs utgör ”en reducering av möjligheter”. Somliga diskurser är så pass etablerade att de, trots att de endast utgör ett sätt att förstå världen på, uppfattas som objektiva. Objektiviteten är emellertid ideologisk och kopplad till frågor om makt (Winther Jørgensen-Phillips 1999, s. 33-34, 43-45, 136). ”Objektivitet är avlagrad makt där spåren av makt har utplånats, där man alltså har glömt bort att omvärlden är politiskt konstruerad” (Winther Jørgensen-Phillips 1999, s. 45).

Problemrepresentationen utgör en del av diskursen och har status som sanning men återger endast ett perspektiv och inte ett objektivt existerande problem. Detta blir tydligt i uppsatsen eftersom problemförståelsen härrör ur en av många möjliga frihetsuppfattningar. Därtill gynnar problemrepresentationen vissa mer än andra. Problemrepresentationer handlar därför om makt. Bacchi, liksom Foucault, menar att makt är produktiv och cirkulerande. Den tillhör inte en individ, och är inte enbart begränsande (Bacchi 2009, s. ix-xii, 34-35, 38, 43-44). Denna uppsats fokuserar emellertid på maktens begränsande roll.

3.2 Positiv särbehandling

I uppsatsen identifieras tre skäl till att jämställdhetsåtgärden kan gynna jämställdhet och motverka patriarkatet, både inom och utom akademien.

För det första medför citering fördelar för akademikern. Antalet *citeringar* påverkar lön, sannolikheten att bli anställd, anslag och utmärkelser. Dessutom leder en citering till att sannolikheten för fler citeringar ökar. Eftersom gender citation gap existerar (Geraci m.fl. 2015, s. 2023; Dion m.fl. 2018, s. 312) kan jämställdhetsåtgärden, genom att bidra till användning av kvinnliga verk, sannolikt förbättra kvinnors lön, sannolikhet för anställning, anslag och utmärkelser. Jämställdhetsåtgärden gynnar i detta avseende även meritokrati.

För det andra kan rimligen litteratur författad av kvinnor fungera som *förebild* för kvinnliga studenter. På så vis kan de uppmuntras till vidare studier, där de är underrepresenterade. Studier visar att kvinnor tenderar att fortsätta inom akademien i högre utsträckning om det finns kvinnliga förebilder (Herrmann m.fl. 2016, s. 258; Hernandez m.fl. 2018, s. 2585; Dryler m.fl. 2016, s. 5).

För det tredje har jämställdhetsåtgärden i vissa avseenden betydelse för jämställdhet med avseende på *inhåll* i forskningen. Innehållet i män och kvinnors forskning är i många avseenden likt, men det finns vissa skillnader. Människor erhåller en viss position i ett socioekonomiskt landskap, såsom den könsmässiga, vilken genererar ett särskilt perspektiv (Young 2000, s. 121-153). Ett särskilt perspektiv möjliggör identifiering av problem som andra, i detta fall män, inte uppfattar i samma utsträckning (Hisschenmöller 2009, s. 205–206). I sammanhanget innebär teorin att män saknar förmåga att identifiera problem och forskningsfrågor som är relaterade till kvinnor i samma utsträckning som kvinnor själva gör det. På så sätt kan åtgärden, i teorin, bidra till ökad jämställdhet. Notera exempelvis att kvinnor är överrepresenterade inom vissa discipliner (Dryler 2016, s. 9-10). I litteraturen omskrivs exempelvis genusforskning i samband med en diskussion om antalet kvinnor under ”kvinnoforskning” och ”kvinnovetenskap”. Innehåll och avsändare inte är samma sak med att de tenderar att gå hand i hand (Eduards 2012, s. 200-215; Jordansson 2005, s. 23).

3.3 Frihet: vad är det?

Politisk frihet (ovan och nedan endast frihet) är ett omtvistat begrepp. Denna uppsats saknar anspråk att utgå från ett heltäckande teoretiskt ramverk om frihet. Uppsatsen syftar istället,

genom att erbjuda ett fåtal tänkbara frihetsuppfattningar, till att synliggöra att uppfattningen av frihet har maktsimplikationer. I anslutning till redogörelsen för respektive frihetstyp beskrivs hur de förhåller sig till jämställdhet. Uppsatsen redogör för tre friheter: *frihet från inblandning*, *frihet från dominans* och *frihet till självförverkligande*.

3.3.1 Frihet från inblandning

Isaiah Berlin förstår frihet som frånvaron av andras inblandning i min handling, exempelvis frånvaro av tvång. Han skriver att frihet är ”det område där ett subjekt – en person eller en grupp personer – är eller borde vara fritt att göra eller vara det han eller hon har förmågan att göra, eller vara, utan någon annans inblandning” (2009, s. 70). Friheten kränks när ”andra människor motverkar min vilja, direkt eller indirekt [via andra], med eller utan intention” (2009, s. 71). Termen motverka inbegriper både totala hinder och försvårande. Vidare kan det röra sig om att andra hindrar mig från att utföra en handling, eller om att de tvingar mig att utföra en handling (Halldenius 2011, s. 35-37).

Berlin menar att frihet är ett av många mål (2009, s. 72–73). Skillnaden mot andra frihetsbegreppet i uppsatsen är att ”frihet är frihet, inte jämlikhet eller ärlighet eller rättvisa” (2009, s. 73). Ur detta följer, enligt gängse uppfattning, att frihet och jämställdhetsåtgärder står i konflikt. Observera slutligen att anhängare av detta frihetsbegrepp ofta prioriterar frihet över andra mål (Cohen 2006, s. 416-423).

I kontexten ska beaktas att Mill, vars texter Berlin utvecklar och delvis kritiserar, ser det som här betecknas som frihet från inblandning dels som gott i sig, dels som ett medel för mångfald vilken väntas generera sanning och utveckling. Frihetens instrumentella värde är en hypotes men resonemanget visar att frihet har kopplingar till akademien, i den mån akademien anses söka sanningen och gynna utveckling (Berlin 2009, s. 71, 75; Mill 2009, s. 185, 190–191, 195).

I metodavsnittet konstaterades att indikatorer som kännetecknar respektive frihetssyn behövs för att besvara F1, vilket uppsatsen nu återknyter till. Frihet från inblandning kännetecknas av att man menar att *tvång* är frihetskränkande, att debattören betonar att jämställdhetsåtgärder är fel för att det är *mot frihetsinnehavarens vilja* och att det råder en *dikotomi* mellan jämställdhetsåtgärder och akademisk frihet.

3.3.2 Frihet från dominans

Frihet från dominans kan förstås som näraliggande både frihet från inblandning (ovan) frihet till självförverkligande (nedan) eller som ett särskilt begrepp (Skinner 2006, s. 408–409; Halldenius 2011, s. 36).¹⁰ I uppsatsen har detta ingen betydelse, syftet är att visa på olika frihetsuppfattningar, varför begreppet redovisas särskilt.

Frihet kan, enligt Quentin Skinner och Mary Wollstonecraft långt innan honom, betraktas som frånvaron av dominans. Skillnaden mellan detta perspektiv och ovanstående är att Berlins definition kräver ett specifikt hinder, medan Skinners inte kräver detta. Skinner påpekar att själva medvetenheten om att man är underordnad någon¹¹, i den mening att man är föremål för dennes makt, begränsar friheten. Det kan exempelvis ske genom att individen begränsar sig själv (Halldenius 2016; Skinner 2006, s. 402, 406, 408–409). Förståelsen av frihet som frånvaro av dominans tar hänsyn till makt som inte behöver övergå i tvång eftersom makten redan har påverkat vad vi vill (Halldenius 2011, s. 44).

Lena Halldenius hävdar att frihet i denna bemärkelse är oförenlig med en distinktion mellan frihet och jämställdhet (2011, s. 44–45). Men man kan, i uppsatsens sammanhang, hävda att frihet från dominans har ett dubbelt förhållande till jämställdhetsåtgärder. Å ena sidan domineras du *per se* av någon som har förmåga att exempelvis avskeda dig eller tvinga dig till jämställdhetsåtgärder, såsom föreläsaren av staten i fallet med jämställdhetsåtgärden gällande kurslitteratur. Å andra sidan utgör patriarkatet en dominansstruktur. Jämställdhetsåtgärder verkar i denna meningen mot en dominansstruktur, men avsänds från en institution som i sig dominerar. Detta leder till att både jämställdhetsåtgärden och frånvaron av jämställdhetsåtgärden, om än på olika sätt, är frihetskränkande.

Uttryck för *självrestriktion* och *anpassning* (trots att man egentligen inte håller med om det man anpassar sig till), utgör indikatorer som behövs för att besvara F1 för denna frihetssyn.

¹⁰ Frihet från dominans har gemensamt med Berlins frihetsförståelse att frihet *från* betonas. Det har gemensamt med *frihet till självförverkligande* att mer än ett specifikt hinder, en aktiv handling, kan kränka friheten.

¹¹ Uppsatsen utgår från att man inte bara kan domineras av *någon*, utan även av *något*, såsom patriarkatet.

3.3.3 Frihet till självförverkligande

Frihet till självförverkligande är, såsom den presenteras här, snarlik frihet från dominans och gränsen är flytande. Det fyller emellertid en funktion att visa att frihet kan inbegripa än mer än frihet från dominans. Denna uppfattning sträcker sig nämligen längre än att poängtera frånvaro, genom att se närvaro som möjliggörande frihet. Frihet är inte bara frihet *från*, utan även frihet *till*.

Frihet till självförverkligande eller självbestämmande över ens egentliga vilja kan kränkas av falskt medvetande, rädslor eller externt tvång (Berlin 2009, s. 77). Frihet kräver med andra ord frånvaro av både externa *och* interna hinder. Man är fri endast om man effektivt bestämmer över sig själv. Frihet till självförverkligande är ett utövandekoncept - självförverkligande av den mest rationella personen man kan vara (Taylor 2006, s. 388, 393, 396; Halldenius 2011, s. 35). I detta sammanhang handlar det om att bli fulländad som akademiker.

Eftersom denna frihetsuppfattning menar att *närvaro* av ingrepp kan gynna frihet står jämställdhetsåtgärder och frihet inte i konflikt. Tvång kan i anslutning till denna definition fungera som ett verktyg för att åstadkomma frihet, snarare än som en kränkning av den. Detta eftersom det människor vill och eftersträvar inte är resultatet av fullständigt fria och välinformerade val (Halldenius 2011, s. 35, 40; Taylor 2006, s. 387). Patriarkatet formar medvetandet. Utan att fastställa eller föreslå vad självförverkligande är (enhällig uppfattning saknas), konstateras att självförverkligande försvåras eller omöjliggörs av patriarkala maktstrukturer, varför patriarkatet hämmar frihet.

Resonemanget om självförverkligande knyter an till det Bacchi diskuterar under begreppet subjektskapande. För att tillskrivas friheter måste en individ exempelvis ha vissa karaktärsdrag (2009, s. 38-39).

Uttryck för *falskt medvetande* genom *indoktrinering*¹² som *omöjliggör den bästa versionen av akademikern, förhindrande rädsla* och att *tvång även ses som potentiellt frihetsgynnande* indikerar denna frihetsuppfattning (för besvarande av F1). Debattören med denna

¹² Termen indoktrinering används, trots sina negativa konnotationer, för att den omöjliggör självförverkligande.

frihetsuppfattning behöver *inte* ge uttryck för en *dikotom relation* mellan akademisk frihet och jämställdhet.

Sammanfattningsvis menar samtliga presenterade frihetsuppfattningar att en individs frihet är nödvändig att inskränka för att upprätthålla någon annans frihet (Halldenius 2011, s. 37; Berlin 2009, s. 72). Skillnaden är att jämställdhet enligt somliga uppfattningar inkluderas i frihetsbegreppet, och att jämställdhetsåtgärder därför inte på samma sätt, eller ensidigt, utgör ett ingrepp i friheten.

3.4 Akademisk frihet: vad kan det vara?

För att återknyta till Mill anses även den akademiska versionen av frihet både instrumentellt och intrinsikalt värdefull, exempelvis som medel för att nå sanning och samhällelig utveckling (Forsman 2004, s. 15, 42-44). Nedan redovisas potentiella uppfattningar av akademisk frihet och hur de kan kränkas för att konkretisera hur frihetsbegreppet kan problematiseras och alternativt förstås (F4). Potentiella frihetsuppfattningar redovisas genom frihetskränkningar. Detta sker för det första eftersom debatten cirkulerar kring frihetskränkningar. För det andra uppenbarar kränkningar olika frihetsinkräktare, vilket är fruktsamt för frågorna om subjektsskapande (F5). De potentiella frihetskränkningar som presenteras är inte heltäckande, men antalet och bredden är tillräcklig för att tydliggöra vems och vad akademisk frihet kan vara. Frihetskränkningarna sammanfattas slutligen i en tabell.

3.4.1 Frihet från inblandning

I sammanhanget urskiljs en potentiell frihetskränkning: *föreläsarens frihet att undervisa utan inblandning kränks av staten*¹³. Detta sker genom att universitetet, statens representant, försvårar självbestämmande över litteraturlistan genom införande av jämställdhetsåtgärden.

Detta stämmer överens med UNESCOs uppfattning av akademisk frihet. Akademin är en ”fristad, med stort *självbestämmande* [kursivering tillagd]” (Forsman 2004, s. 16).

¹³ Stat och universitetet är i sammanhanget snarlika begrepp. Universitetet är en delvis självständig statlig institution, men eftersom det lyder under regeringen och i senare exempel potentiellt utgör en arena för politisk maktutövning används begreppet stat. Detta då uppsatsen eftersträvar enhetlig beteckning av samma fenomen.

3.4.2 Frihet från dominans

I sammanhanget urskiljs två typer av potentiella frihetskränkningar. För det första kan *föreläsaren domineras av patriarkatet* genom att hen självreglerar litteraturlistan efter det som enligt patriarkala normer anses bäst. För det andra kan *föreläsaren domineras av staten*¹⁴ genom att hen självreglerar litteraturlistan efter det som enligt staten anses önskvärt, det vill säga att hen könbalanserar litteraturlistan. Detta kan ske om föreläsaren självreglerar litteraturlistan på grund av att en icke-bindande norm på institutionen, trots att litteraturlistan skulle gått igenom med motiveringen att relevant kvinnligt författad litteratur saknas.

3.4.3 Frihet till självförverkligande

I sammanhanget urskiljs sju potentiella typer av frihetskränkningar. Till att börja med kan *föreläsarens självförverkligande försvåras av patriarkatet och staten*. Patriarkatet kan indoktrinera föreläsarens medvetande vilket försvårar eller omöjliggör akademiskt självförverkligande. Samtidigt kan staten också försvåra föreläsarens akademisk självförverkligande genom att avstå från att förebygga indoktrinering av föreläsarens medvetande, vilket är en frihetskränkning. Detta innebär att stat och politiker inte endast utgör ett hot mot den akademiska friheten, utan till och med kan möjliggöra den.

Om studenten besitter friheten kan *studentens självförverkligande försvåras av patriarkatet, föreläsaren och staten*. Det handlar här om att föreläsaren och patriarkatet (direkt eller via föreläsaren) indoktrinerar studentens medvetenande som då blir delvis falskt, vilket försvårar eller omöjliggör akademiskt självförverkligande. Staten kan försvåra studentens självförverkligande genom att avstå från att förebygga indoktrinering av studentens medvetande.

Staten kan också fungera som frihetskränkare genom att omforma medvetandet, både studentens och föreläsarens, med en politisk agenda. I sammanhanget kan man antingen anta att akademiskt självförverkligande innebär att föreläsarens medvetande influeras av, och relaterar till, den mest meriterade litteraturen, vilket patriarkatet förhindrar (som i frihetskränkningarna ovan). Om jämställdhetsåtgärden alternativt betraktas som en feministisk

¹⁴ Stat och patriarkat är sällan åtskiljbara. Här genomför staten dock en jämställdhetsåtgärd, som avser underminera patriarkatet, varför dessa särskiljs.

politisk agenda kränker staten genom åtgärden både studenten och föreläsarens frihet: *föreläsarens och studentens självförverkligande försvåras av staten.*

Potentiella frihetskränkningar presenteras nedan, liksom vem som erhåller friheten och kränker friheten (och således utgör problemet) i respektive fall.

Tabell 2: potentiella frihetskränkningar.

Typ av frihet	Potentiella frihetskränkningar	Erhållande av frihet	Utövare av kränkning
<i>Frihet från inblandning</i>	Föreläsarens frihet att undervisa utan inblandning kränks av staten	Föreläsaren	Stat
<i>Frihet från dominans</i>	Föreläsaren domineras av patriarkatet	Föreläsare	Patriarkat
	Föreläsaren domineras av staten	Föreläsare	Stat
<i>Frihet till självförverkligande</i>	Studentens självförverkligande försvåras av patriarkatet	Student	Patriarkat
	Studentens självförverkligande försvåras av föreläsaren som inte motarbetar patriarkatet	Student	Föreläsare
	Studentens självförverkligande försvåras av staten som inte motarbetar patriarkatet	Student	Stat
	Föreläsarens självförverkligande försvåras av patriarkatet	Föreläsare	Patriarkat
	Föreläsarens självförverkligande försvåras av staten som inte motarbetar patriarkatet	Föreläsare	Stat
	Studentens självförverkligande försvåras av staten som indoktrinerar medvetandet med en feministisk politisk agenda	Student	Stat
	Föreläsarens självförverkligande försvåras av staten som indoktrinerar medvetandet med en feministisk politisk agenda	Föreläsare	Stat

4 Material

Nedan presenteras en avgränsning och dess konsekvenser. Därefter redogörs för alla platser där debatten, enligt min vetenskap, förekommer. Slutligen motiveras och redogörs själva materialurvalet.

Uppsatsen intresserar sig för diskursen kring akademisk frihet i relation till jämställdhet. Diskursen om akademisk frihet är vidare än den specifika debatt som följde av jämställdhetsåtgärden gällande Butlers text. Uppsatsen avgränsar sig till detta fall då det följts åt av en debatt som explicit berör relationen mellan akademisk frihet och jämställdhet, vilket förväntas medföra färre, och mindre långtgående, tolkningar och ökad reliabilitet.

Med hänsyn till att tolkningar ska beläggas och med hänsyn till uppsatsens tidsomfång ryms inte analys av hela debatten. Att ett urval görs innebär att uppsatsen inte kan dra säkra slutsatser om den specifika debatten. Uppsatsen *kan* dock uttala sig om detta specifika material liksom hur patriarkala strukturer påverkar frihetsuppfattningen och dess effekter. Därtill finns det skäl att tro att debatten ger uttryck för en diskurs, vidare än materialet självt.

Debatten förs i...

- * *Studio ett* i P1 (en debatt) (*Studio ett* a-b 2017). P1 är en del av public serviceföretaget Sveriges Radio (SR 2011). Medverkande är Ivar Arpi - ledarskribent på SvD, Fredrik Bondestam från Nationella sekretariatet för genusforskning, Erik Ringmar och Jan Teorell från Statsvetenskapliga institutionen i Lund (*Studio ett* a-b 2017). Samtliga medverkande deltar också i Svenska Dagbladets (SvD) artikelserie.
- * *Svenska Dagbladet* (19 artiklar på ledarsidan). SvD har en obunden moderat ledarsida (Arpi a 2017). Följande har författat artiklar i serien:
 - Arpi författar sex artiklar (Arpi a-d 2017; Arpi a-b 2018).
 - Katzeff Silberstein, skribent och doktorand i historia på University of Pennsylvania (2017).
 - Bäck med flera, vilka samtliga är anställda professorer, lektorer eller docenter på statsvetenskapliga institutionen på Lunds universitet (2017).
 - Bäcklund och Gustavsson, studierektorn och dekanen på Statsvetenskapliga institutionen på Lunds universitet (2017).
 - Ringmar, föreläsare på den aktuella kursen (2017).

- Grönroos och Bondestam, företrädare för Nationella sekretariatet för genusforskning (2017). Sekretariatet är en del av Göteborgs universitet och ”arbetar med att främja genusforskning inom universitets- och högskolesektorn” (Nationella sekretariatet för genusforskning u.å.).
- Hinnfors och Wängnerud, professorer i statsvetenskap på Göteborgs universitet (2017).
- Stillhoff Sörenssen och Zetterblom, företrädare för stiftelsen Academic Rights Watch (ARW). Författarna är också docenter och lektorer på Göteborgs respektive Lunds universitet (2017). ARW avser bevaka den akademiska friheten i Sverige och påstår sig vara ”oberoende och obunden kraft, såväl politiskt som religiöst” (ARW u.å.). Stiftelsen har kritiserats för att vara ett ”nätverk’ av självutnämnda ’granskare’” (Jansson 2017).
- Jeffner, genusvetare från Högskolan Dalarna (2017).
- Karlsson och Wahl, rektorn och vicerektorn för jämställdhet och värdegrund på Kungliga tekniska högskolan (2017).
- West och Granklint Rask, studentrepresentanter från statsvetenskapliga institutionen i Lund (2017).
- Enkvist, krönikör (2017).
- Stafström, generaldirektör för vetenskapsrådet (2018). Vetenskapsrådet är Utbildningsdepartementets myndighet som bland annat finansierar forskning och ger råd åt regeringen i forskningspolitiska frågor (Vetenskapsrådet 2018).
- Forsberg, generaldirektör för Forte (2018). ”Forte är ett forskningsråd och en statlig myndighet under Socialdepartementet” (Forte u.å.).
- * *Kvartal* (en artikel) (Torson Lindberg 2017). *Kvartal* är en partipolitiskt obunden tidskrift (Huitfeldt 2019). Artikeln utgörs av en intervju med Butler (författaren vars text inkluderades i kursen). Intervjun genomförs av en av föreläsarna på den aktuella kursen: Mårten Torson Lindberg (Torson Lindberg 2017).
- * *Expressen* (en krönika) (Dahlberg 2017). *Expressen* är en liberal kvällstidning (Expressen u.å.).
- * *Sydsvenskan* (tre artiklar) (Kniviilä a-c 2017). *Sydsvenskan* är oberoende liberal (Avellan 2019).

- * *Smedjan* (en ledare) (Blanche 2017). *Smedjan* är en del av en liberal tankesmedja (Timbro u.å.)
- * *Lundagård* (en intervju och två artiklar) (Lennartsson 2019; Lundagård 2017; Appelqvist 2017). *Lundagård* är en politiskt obunden studenttidning (Lundagård 2014).
- * *ARW* (två inlägg) (ARW a-b 2017). Stiftelsen beskrivs ovan.
- * *Ringmars bok 'Befria universiteten!' och blogg* (Ringmar 2019; Ringmar u.å.). Boken är publicerad av liberala förlaget Timbro (Ringmar 2019; Timbro u.å.).
- * *Axcess TVs intervju* med Ivar Arpi (Axcess TV 2018). Axcess TV är en konservativ och/eller liberal media (Boëthius 2016; Arvidsson 2012).
- * *Süddeutsche Zeitung* (en artikel) (Steinfeld 2017). *Süddeutsche Zeitung* är en av Tysklands största dagstidningar (*Süddeutsche Zeitung* u.å.).

Politisk tillhörighet väntas ha betydelse för frihetsuppfattningen (Halldenius 2011, s. 50, Cohen 2006, s. 416). Som ses ovan frånvarar debatten exempelvis i socialistiska och socialdemokratiska tidningar. Detta är i sig rimligen talande, men förståelse för frånvaron kräver en uppsats i sig själv. Vänstertidningar skulle sannolikt åberopat eller uppmärksammat förståelsen av frihet som *frihet från dominans* eller som *frihet till självförverkligande*. Nu saknas här emellertid diskussion, vilket betyder att frånvaron av material inte är fråga om dåligt materialurval, utan en återspeglning av debatten så som den *de facto* ser ut.

Urvalet eftersträvar representation av olika åsikter i fråga om jämställdhetsåtgärden och av avsändare. I uppsatsen inkluderas samtliga¹⁵ artiklar från artikelserien i SvD. Att ledarsidan är obunden moderat spelar roll för debatten, med avseende på vilka skribenter som släpps fram. Samtidigt inbegriper artikelserien uttalanden från flertalet utomstående akademiker, studenter, en stiftelse, ett sekretariat, ett råd och myndigheter. Artikelserien erbjuder därför en bred representation av avsändare.

Den tyska artikeln exkluderas då jag inte behärskar tyska. Krönikor, artiklar och ledare i Expressen, Sydsvenskan och *Smedjan* exkluderas då dessa tidningar är liberala, varför deras perspektiv väntas vara likt SvDs skribenters. Ringmars bok och blogg, debatten i *Studio ett*, inläggen på ARW och intervjun i Axcess TV exkluderas eftersom samma personer och/eller

¹⁵ Arpi, Ringmar, Hinnfors och Wängnerud 'svarar direkt' på debattartiklar i artikelserien. Dessa svar exkluderas då deras uppfattning ges utrymme i resterade artiklar.

myndighet deltar som i SvDs artikelserie. Ovanstående exkludering lämnar plats för analys av debatten på politiskt oberoende medier; intervjun i Kvartal och en av artiklarna i Lundagård. Lundagård inbegriper dessutom studenternas perspektiv. Intervjun i Lundagård exkluderas emellertid då den är mycket kort och därför inte erbjuder material att analysera (Lundagård 2017). Vidare exkluderas en av artiklarna i Lundagård då den återger hur ärendet har hanterats med avseende på att litteraturlistan inte efterföljdes, snarare än att behandla akademisk frihet och jämställdhet i sak (Appelqvist 2017). Artikeln i Kvartal är, utöver att Kvartal är partipolitiskt obunden, relevant eftersom den innehåller en intervju utförd av en av föreläsarna och där den intervjuade är författaren vars text inkluderades i litteraturlistan (Torson Lindberg 2017).

5 Analys

Av pedagogiska skäl behandlas frågorna inte exakt enligt metodens kronologi. Först analyseras frihetsuppfattningen och dess problemimplikation, liksom hierarkin mellan akademisk frihet och jämställdhet. Därefter analyseras subjektskapande, diskursiva och materiella effekter av diskursen. Huruvida frihetsuppfattningen lämnas oproblematiserad, alternativa frihetsuppfattningar, vad som sannolikt bevaras eller förändras till följd av debatten och vem detta gynnar analyseras löpande, utan särskilda rubriker.

5.1 Frihetsuppfattning och problemimplikation

Nedan eftersöks implicita och explicita frihetsuppfattningar i materialet. Först presenteras de artiklar som ger uttryck för *frihet från inblandning*, därefter de som ger uttryck för *frihet från dominans* och *frihet till självförverkligande*. Denna rörelse mellan frihetsuppfattningar utgör förhoppningsvis en röd tråd genom kommande långa passage med referat och citat.

Observera att somliga artiklar främst talar om jämställdhetsåtgärder överlag, och inte om just den jämställdhetsåtgärd som rör litteraturlistor. Eftersom debatten dock tydligt tar avstamp i just denna jämställdhetsåtgärd utgår analysen från att artikelförfattarna är medvetna om att denna inbegrips i den obestämda formen. Ingen distinktion görs alltså, om inte författaren själv gör det, eller om kontexten tyder på det.

Till att börja med konstaterar Ringmar att ”rätten för universitetsläraren att undervisa efter eget skön en viktig del av den akademiska friheten. [...] Unesco har antagit rekommendationer om saken – rekommendationer som Sverige åtagit sig att följa” (2017). Vidare menas att ”det statliga programmet hotar den akademiska friheten” (2017). Citaten pådyvlar att det finns en dikotomi mellan jämställdhetsåtgärder och akademisk frihet och referensen till UNESCOs uppfattning (presentad och kategoriserad tidigare i uppsatsen), markerar ytterligare att frihet är *frihet från inblandning*.

Stillhoff Sörensen och Zetterholm instämmer med Ringmar och hävdar att undervisningsfrihet innebär att ”alla direktiv som kommer uppifrån, från staten eller centralt i det egna lärosätet eller från fakulteten, och som innebär krav på perspektiv, teorier eller andra detaljer i undervisningen, utgör ett hot och en inskränkning” (2017). De är oroade över att Ringmars omdöme och vilja inte genomsyrade litteraturlistan. I Stillhoff Sörensen-Zetterholm artikel

återkommer citatet från UNESCO (2017). Ovanstående tyder på att akademisk frihet betraktas som *frihet från inblandning*.

Bäcklund och Gustavsson skriver även de att det ”*utöver* den akademiska friheten också måste finnas vissa mer regelstyrda inslag [kursivering tillagd]” (2017). Att begreppet *utöver* används indikerar att jämställdhet omöjligt är en del av den akademiska friheten, det finns en dikotom relation. Bäcklund och Gustavsson är därutöver lättade: ”tack och lov har inte genusvetenskap eller något annat, av staten påbjudet kunskapsinnehåll, tagit över utbildningsplanerna på svenska lärosäten” (2017). Formuleringen tyder på att staten inte bör dominera eller indoktrinera föreläsaren. Frihetssynen förstås vara *frihet från inblandning*.

Bäck med flera uttrycker samma frihetssyn när de skriver att ”detta är en begränsad och rimlig *inskränkning* i deras, och vår egen, akademiska frihet [kursivering tillagd]” (2017). De menar att det är en begränsad inskränkning, men ändå en inskränkning: ”[i] den överväldigande majoriteten av fall fungerar denna praktik alldeles utmärkt och *utan andra inskränkningar* i lärandefriheten än att man får uppmärksamma andelen kvinnliga författare och motivera sitt förslag [kursivering tillagd]” (2017). Återigen återkommer *frihet från inblandnings* dikotomi.

Vidare uttrycker Torson Lindberg att: ”[k]onflikten rör två principer som verkar kollidera: akademisk frihet å ena sidan och samhällelig rättvisa å andra sidan” (2017). Dikotomin som beskrivs, och kontexten i vilken den läses, indikerar en syn på frihet som *frihet från inblandning*.

Butler uttrycker, i samma artikel, att ”[a]kademisk frihet är universitetslärarens skydd mot *ingrepp* från universitetsförvaltningens eller statens sida – *ingrepp* i vår forskning, våra kursplaner och vår *vetenskapliga ståndpunkt* [kursivering tillagd]” (Torson Lindberg 2017). Vad gäller relationen mellan jämställdhet och akademisk frihet menar Butler emellertid inte att ”det faktiskt rör sig om en motsättning. De två principerna är förenliga, men de blir oförenliga när man försöker driva fram ideal om samhällelig rättvisa med tvång” (Torson Lindberg 2017). Butler menar att andra åtgärder kan generera jämställdhet utan att inskränka den akademiska friheten, men att kvotering av kurslitteratur inte är en av dem. Jämställdhet och akademisk frihet betraktas alltså inte som en dikotomi, även om vissa jämställdhetsåtgärder, såsom den enligt hennes uppfattning tvångsmässiga kvoteringen av kurslitteratur, är oförenliga. Butlers förståelse av tvång som inkräktande på frihet resulterar i en syn på frihet som *frihet från*

inblandning. Att Butler skriver om statliga ingrepp i en vetenskaplig ståndpunkt hintar dock om en typ av indoktrinering, och en syn på frihet som *frihet till självförverkligande*.

Även Enqvist (2017), Arpi och Katzeff Silberstein uttrycker sig snarlikt. Arpi menar att jämställdhetsåtgärder ”hotar den akademiska friheten på alla svenska lärosäten” (Arpi a 2017) och Katzeff Silberstein menar att det är ”oroväckande att lärarfriheten väger så lätt” (2017). Den akademiska friheten kränks alltså av jämställdhetsåtgärden och även här är frihet *frihet från inblandning*. Det finns emellertid formuleringar som talar för en annan frihetssyn. Arpi skriver ”[r]ektorerna vid Sveriges lärosäten hade kunnat gå ut med en gemensam debattartikel och säga att universiteten ska vara oberoende. Forskare [...] hade kunnat larma om inskränkt tankeutrymme. Om att deras akademiska frihet begränsas av politiska agendor. Ändå är det tyst, med något enstaka undantag. Är det för att alla håller med eller beror det på något annat, som *rädsla*? [kursivering tillagd]” (Arpi b 2017). Vidare formulerar Enqvist: ”[d]e lärare som inte är helt övertygade om den nya ideologins [genusvetenskaps] förträfflighet kanske inte försvarar sin åsikt, eftersom de är *rädda* [kursivering tillagd]” (2017). Hon menar därtill att jämställdhetsarbetet är en ”indoktrinering” som sker ”dolt” (2017). Rädsla kopplas till självrestriktion vid *dominans* och indoktrinering förhindrar *frihet till självförverkligande*. Detta tyder på andra frihetsuppfattningar än de som explicit proklameraras.

Hinnfors och Wängnerud serverar en något tvetydig frihetssyn. För det första menar de att ”de perspektiv debattörerna vänder sig emot [de som är emot jämställdhetsintegrering] faktiskt är resultatet av att *fri forskning* har gått i den riktningen. Dessutom debatteras genus hett i samtiden. Av dessa skäl, och *inte till följd av statliga påbud*, börjar perspektiven också ta plats i undervisningen [kursivering tillagd]” (2017). Det framstår som om konflikt mellan föreläsare och jämställdhetsåtgärden inte föreligger. Att Hinnfors och Wängnerud menar att Butlers feministiska text kan tas in för att utmana ”invanda föreställningar” hos studenten (2017) visar medvetenhet om att studenter är formade av patriarkala strukturer, och att de ställer sig positiva till att utbildning kan vara en formande motkraft. Detta indikerar en syn på frihet som *frihet till självförverkligande* eller *frihet från dominans*. Tolkningen är emellertid inte självklar då det är oklart hur de förhåller sig till de fall där föreläsaren inte håller med.

Wahl och Karlsson uttrycker tydligt att jämställdhet och akademisk frihet inte står i konflikt. De skriver: ”[v]i ser inte att det jämställdhetsintegreringsarbete som nu pågår försvagar den akademiska friheten eller äventyrar kvaliteten i den forskning och utbildning som bedrivs. Tvärtom stärker ett systematiskt arbete för likvärdiga möjligheter oavsett kön den akademiska

friheten och ökar kvaliteten i forskning och utbildning” (2017). De ser aktiva åtgärder, faktiska handlingar och inte frånvaro av handlingar, som gynnande frihet vilket korresponderar väl med *frihet till självförverkligande*.

Grönroos och Bonendestam uttrycker det som om ”[u]niversiteten och högskolorna är fria” (2017). Notera dock att det inte är fråga om föreläsarens frihet, utan universitetets i förhållande till staten (2017). Att detta formuleras i en diskussion om könsbalanserade litteraturlistor antyder att jämställdhetsåtgärden inte står i konflikt med akademisk frihet, och att frihetssynen *inte* är *frihet från inblandning*. Grönroos och Bonendestam skriver att universiteten argumenterar ”självständigt och forskningsbaserat för att kunskap om makt krävs för att motverka ojämställdhet. [kursivering tillagd]” (2017). Det rör sig alltså varken om indoktrinering eller dominans.

Vidare förklarar Forsberg att ”omedveten diskriminering förekommer i bedömningsprocesser, genom föreställningar vi alla bär med oss. [...] För att inte *irrelevanta föreställningar* ska ge utslag i bedömningen krävs rättssäkra processer, kunskap och medvetenhet [kursivering tillagd]” (2018). Forsberg visar förståelse för att patriarkal indoktrinering och världsförståelse skadar vetenskapen, vilket indikerar en syn på frihet som *frihet till självförverkligande*. Forsberg skriver också att det inte finns en målkonflikt mellan vetenskaplig kvalitet och jämställdhet, vilket stärker tolkningen (2018).

Forsbergs senaste resonemang och Stafströms nedan uttrycker att jämställdhetsåtgärder inte står i konflikt med vetenskaplig kvalitet. Stafström pekar på att ”jämställdheten är en kvalitetsfråga eftersom den vetenskapliga kvaliteten måste bedömas på ett likvärdigt sätt för kvinnor och män” (2018). Att kvalitativ vetenskap och jämställdhetsåtgärder är kompatibla betyder inte, men kan betyda, att jämställdhetsåtgärder är kompatibla med akademisk frihet (vilket skulle utesluta uppfattningen att frihet är *frihet från inblandning*). Detta trots att både jämställdhetsåtgärder och akademisk frihet tjänar ett gemensamt mål: mer kvalitativ vetenskap (Stafström 2018; Mill 2009, s. 185, 190–191, 195).

Sammantaget dominerar UNESCOs förståelse av frihet som *frihet från inblandning* även i praktiken, särskilt när en explicit uppfattning för frihet uttrycks. Här upprätthålls konflikten mellan akademisk frihet och jämställdhet. Undantag och problematiseringar förekommer dock hos bägge sidor i debatten, sällan explicit men oftare mellan raderna. Frihetssynerna *frihet från dominans* och *frihet till självförverkligande* förekommer, men uppvisar endast stundtals en

icke-dikotom relation mellan akademisk frihet och jämställdhetsåtgärden. Varför det är så uppenbaras under subjektskapande effekter.

Notera igen att de implicita uttrycken för frihetsuppfattningar kräver tolkning, och en tolkning är inte felfri. Debattörerna kan mena, men det hålls för osannolikt (se metod), att exempelvis dominans förekommer utan att vara frihetskränkande. Hos de explicita uttrycken dominerar frihet från inblandning. Endast Wahl och Karlsson ger, näst intill explicit, uttryck för en annorlunda frihetsuppfattning.

5.1.1 Finns det en hierarki?

Notera att endast två av dem som tydligt formulerar det som en dikotomi prioriterar akademisk frihet framför jämställdhetsåtgärden.

Butler, Torson Lindberg, Arpi, Katzeff Silberstein, Ringmar, Stillhoff Sörensen och Zetterholm menar alla att policyn är oförenlig med akademisk frihet, och anser att akademisk frihet bör prioriteras (2017). Arpi, och fler med honom som kan ses i citaten ovan, prioriterar dock akademisk frihet efter att ha uttryckt att jämställdhet är svårmotsagd ”[f]ör vem är emot jämställdhet mellan könen?” (Arpi b 2017).

Bäcklund och Gustavsson, liksom Bäck med flera, ser en dikotomi, men prioriterar, till skillnad från ovanstående, jämställdhetsåtgärden. Bäck med flera skriver ”detta är en begränsad och rimlig inskränkning i deras, och vår egen, akademiska frihet” (2017). Bäcklund och Gustavsson skriver ”[a]tt det utöver den akademiska friheten också måste finnas vissa mer regelstyrda inslag är inte upprörande” (2017). Men de formulerar också: ”tack och lov har inte genusvetenskap eller något annat, av staten påbjudet kunskapsinnehåll, tagit över utbildningsplanerna på svenska lärosäten” (2017). Det sistnämnda tyder på att den typen av jämställdhetsåtgärd är underordnad den akademiska friheten. Akademisk frihet är högt värderad och svårmotsagd, om än inte omöjlig att prioritera bort. Av denna anledning är en feministisk genomlysning av diskursen kring akademisk frihet än mer relevant.

5.2 Effekter

Nedan behandlas subjektsskapande, diskursiva och materiella effekter, i tur och ordning.

5.2.1 Subjektsskapande effekter

Här identifieras först vem diskursen beskriver som problem och vem diskursen beskriver som akademiker, *därefter* analyseras effekterna.

5.2.1.1 Vem utgör problemet och vad har det för effekter?

I de sammanhang där friheten anses vara frihet från inblandning, och där denna anses vara kränkt, uttrycker sig debattörerna som om stat, student, förvaltningen, fakultet, det egna lärosätet eller lärarkommittéer kränker friheten. Allt som inte är föreläsaren själv. Butler skriver "[a]kademisk frihet är universitetslärarens skydd mot ingrepp från *universitetsförvaltningens* eller *statens* sida – ingrepp i vår forskning, våra kursplaner och vår vetenskapliga ståndpunkt. [kursivering tillagd]" (Torson Lindberg 2017). Arpi ser regeringen som avsändare av den jämställdhetsintegrering i vilken könsbalanserade litteraturlistor ingår (Arpi b 2017). Ringmar menar snarlikt att "det statliga programmet hotar den akademiska friheten" (2017). Ringmar tillägger dock också: "studentkårer [...] kan genom sina representanter i institutionsstyrelserna påverka litteraturvalet" (2017) och att det är "*studenterna*, inte lärarna, som bestämmer innehållet i undervisningen [kursivering tillagd]" (2017). Stillhoff Sörensen och Zetterholm ser också hur flertalet aktörer kan kränka friheten: "alla direktiv som kommer uppifrån, från *staten* eller centralt i det *egna lärosätet* eller från *fakulteten*, och som innebär krav på perspektiv, teorier eller andra detaljer i undervisningen, utgör ett hot och en inskränkning. Även om direktiven kommer från en *lärarkommitté* inom den egna institutionen, så bör dessa begränsas till att vara rekommendationer så att en enskild kursansvarig aldrig behöver undervisa mot sitt bättre vetande inom det egna ämnet [kursivering tillagd]" (2017).

I sammanhang där friheten förstås som *frihet från dominans* och *frihet till självförverkligande* ses både stat och patriarkat som frihetskränkare. Vad gäller frihet från dominans undrar Arpi om rektorer och forskare låter bli att försvara akademisk frihet till följd av rädsla (Arpi b 2017). Självrestriktionen verkar ske på grund av normer om genus. Arpi skriver "[m]an hade kunnat tänka sig att andra lärare i styrelsen skulle säga ifrån eftersom det indirekt påverkar även deras akademiska frihet, men då hade de gått emot jämställdhetspolicyn" (Arpi a 2017) och "vem är emot jämställdhet mellan könen?" (Arpi b 2017). Enqvist skriver att lärare kanske inte säger

emot då de är rädda att ”någon student eller kollega ska ’hänga ut dem’ i lokalpressen som motståndare till feminism” (2017). Även här sker självrestriktionen till följd av en norm om att man bör vara för jämställdhet. I sammanhanget förstås denna norm som uppmuntrad av staten. Gällande frihet till självförverkligande beskrivs statens satsning på jämställdhetsintegrering och genusteorier som en indoktrinering (Enqvist 2017). Här är alltså staten, med sin genusagenda, frihetskränkare.

Wahl och Karlsson indikerar att de jämställdhetsåtgärder som sker gynnar den akademiska friheten eftersom den ”stärker ett systematiskt arbete för likvärdiga möjligheter oavsett kön” (2017). Dessa olikvärdiga möjligheter, som enligt citatet skadar den akademiska friheten, utgörs av den patriarkala strukturen. Alltså anses patriarkatet skada den akademiska friheten. Bäck med flera, liksom Bäcklund och Gustavsson tycks bedöma statens strukturella maktutövande som mer problematiskt än patriarkatets strukturella maktutövande, och potentiella frihetskränkande. Bäck med flera menar att det är ”helt felaktigt att denna princip skulle vara motiverat [sic!] av något visst genusteoretiskt eller annat teoretiskt perspektiv. [...] Principen vill motverka [...] ’the gender citation gap’” (2017). Avståndstagandet tolkas som att patriarkatet inte anses legitimt att bekämpa med sådana medel, så länge patriarkatet inte tar sig uttryck i kvantitativa termer, som i fallet med gender citation gap. Bäcklund och Gustavsson är, som tidigare poängterats, också tydliga med att påpeka att de ställer sig negativa till att staten bestämmer kursinnehåll (2017). Bäcklund och Gustavsson tycks därför anse att statlig indoktrinering är mer problematiskt än nuvarande patriarkala indoktrinering.

Det finns sammanfattningsvis en tydlig hierarki frihetskränkarna emellan. Den primära frihetskränkaren är staten, och statens ombud, inte patriarkala strukturer. Den primära frihetskränkaren är, till följd av ovanstående, den som utövar en icke-patriarkal kränkning. Endast Wahl och Karlsson konstrasterar denna uppfattning. Således utgör också staten problemet, och inte lösningen, på problematiken. Till följd av detta, och till följd av att föreläsaren inte anses kunna inskränka akademiska frihet, står också föreläsaren utan ansvar inför den akademiska friheten – hen är, och bör vara, passiv.

5.2.1.2 Vem är akademiker och vad har det för effekter?

Akademiker erhåller akademisk frihet. Men vem är akademiker?

Föreläsare eller student?

Debattörerna anser att universitetsläraren räknas till akademiker (Torson Lindberg 2017; Lennartsson 2019; Arpi a 2017; Katzeff Silberstein 2017; Bäck m.fl. 2017; Bäcklund-Gustavsson 2017; Ringmar 2017; Stillhoff Sörensen-Zetterholm 2017). Endast studentrepresentanterna West och Granklint Rask uttrycker att studenten räknas till akademiker ”[d]et är *vårt* ansvar som akademiker [kursivering tillagd]” (2017).

Patriarkatet och staten indoktrinerar i detta fall medvetandet under olika faser. Patriarkatet formar en individ från födseln, och indoktrinerar således studenten. Möjligen kan man se det som om patriarkatets indoktrinering är fulländad i ett tidigt skede - patriarkatet har format akademikers vilja redan innan hen blir föreläsare. Statens jämställdhetsåtgärd avser, till skillnad från detta, forma akademikern senare i hans karriär – när hen är föreläsare. Om endast föreläsaren ses som akademiker förefaller statens indoktrinering mer framträdande i relation till patriarkatets, än om studenten också räknas som akademiker. Nuvarande förståelse för vem som är akademiker medför att jämställdhetsåtgärden stör något som dessförinnan var orört om tideräkningen börjar efter det att patriarkatet format viljan. Att endast föreläsaren är akademiker, och besitter akademisk frihet, ökar sannolikheten för bevarande av *status quo*.

Man eller kvinna?

Det finns också en könsnärlig aspekt angående vem som räknas som akademiker. Flertalet debattörer lämnar akademikern könsneutral. Enqvist och Arpi uttalar sig dock annorlunda.

Enqvist skriver: ”[n]är kvinnor sätts upp på litteraturlistor är det inte alltid klart om det handlar om en orättvist bortglömd person som dras fram, eller om en mer obetydlig person framhålls framför en mer betydande” (2017). Enqvist tycks uttrycka att det är något tveksamt om det finns lika bra litteratur författad av kvinnliga akademiker. Kvinnors underrepresentation har en annan anledning än den patriarkala. Vidare skriver Arpi ”[o]m orsaken till att kvinnor inte återfinns i toppen inte beror på diskriminering, kan svaret bli att det handlar om reella skillnader mellan könen. Och isåfall stämmer inte antagandet om att män och kvinnor i grunden är identiska” (Arpi b 2018). Arpi menar att ”[s]om grupper är kvinnor och män lika begåvade, men också olika i sina personligheter och preferenser” (ibid). Att kvinnor är underrepresenterade högre upp i universitetets hierarkier beror inte på ett patriarkalt förtyck ”[t]värtom antyder mycket forskning på den punkten att både medvetna val och omedvetna fördomar faktiskt gynnar

kvinnor i rekryteringar till universiteten” (ibid). Kvinnor är alltså underrepresenterade trots att de får hjälp på traven. Dessa resonemang indikerar att män är mer naturliga akademiker än kvinnor. Effekterna av just dessa citat ska inte överdrivas, men teoretiskt bidrar denna beskrivning till att reproducera subjektpositioner och en patriarkal maktstruktur. Kvinnor förväntar sig inte att bli lika bra akademiker, utvecklar andra preferenser och kommer således i högre utsträckning välja ett annat yrke. Detta knyter an till resonemanget om förebilder. Ovanstående leder till färre kvinnor i akademien, vilket leder till färre förebilder för tjejer. Effekten fortplantas. Även denna, om än minoritetsuppfattning, av vem som är akademiker ökar sannolikheten för bevarande av *status quo*.

5.2.2 Diskursiva effekter

Explicit dominerar *frihet från inblandning* som frihetsuppfattning. Eftersom debattörer med denna uppfattning ser en dikotomi, och i denna dikotomi tenderar att prioritera frihet framför jämställdhet, missgynnar denna uppfattning kvinnor. Implicit förekommer samtliga frihetsuppfattningar, vilket borde gynna kvinnor. Men bilden är mer komplex. När frihet från dominans och frihet till självförverkligande väl förekommer, gör det oftast det i versioner som gynnar mannen. Detta då föreläsaren är den primära erhållaren av akademisk frihet, och staten den primära kränkaren av akademisk frihet. Både implicit och explicit läsning missgynnar därför kvinnor. Begrepps- och problemförståelser som gynnar män ges plats på bekostnad av begrepps- och problemförståelser som skulle gynna kvinnor. Kvinnovänliga frihetsförståelser tystas ner.

Med andra ord problematiseras frihetsbegreppet i viss utsträckning. På detta sätt är den diskursiva förståelsen för akademisk frihet, förståelsen för akademisk frihet i praktiken, bredare än UNESCOs formella definitionen. Problematiseringen tenderar dock att ske till mannens fördel, även om problematisering till kvinnans fördel förekommer.

Genom den dominerande begrepps- och problemförståelsen försvåras andra möjliga tankesätt och således blir jämställdhetsåtgärder svårare att föreställa sig och genomföra. Det förefaller sällan sant och meningsfullt att tala om jämställdhetsåtgärder som kompatibla med akademisk frihet. Debattens maktstrukturer prioriterar, och bidrar därför till fortsatt prioritering av, män. Således befäster, reproducerar och förstärker debatten patriarkala strukturer.

Men prioritering av jämställdhetsåtgärder förekommer frekvent. Akademisk frihet är inte ett oemotsagt ideal. Dessutom uppvisas begrepps- och problemförståelse som ser patriarkalt

kränkande av akademisk frihet. Detta betyder att debatten inte enbart utgör en bromsande kraft. Det finns utmanande diskurser.

5.2.3 Materiella effekter

Försvårandet av jämställdhetsåtgärder, till följd av den dominerande begrepps- och problemförståelsen i debatten, får materiella effekter. Dessa materiella effekter handlar om att de tillstånd som beskrivs i inledningen sannolikt bibehålls: kvinnor förblir färre högre upp i hierarkin och forskning av kvinnor citeras mer sällan. Därtill är kvinnor mindre sannolikt huvudförfattare eller ensamma författar en artikel, vinnare av utmärkelser, deltagare på nationella konferenser, erhållare av forskningsfinansiering och samma lön som männen. Rimligen upprätthålls även den mindre explicita mansdominansen, såsom det objektiva idealet och den etablerade metodologin som delvis saknar förmåga att forska om vissa kvinnorelaterade frågor. Detta drabbar fler än kvinnliga akademiker. Det drabbar också kvinnor i samhället i stort.

6 Slutsats

Uppsatsen har syftat till att förstå vad uppfattningen om akademisk frihet är och vad den får för konsekvenser med avseende på jämställdhet och den patriarkala maktstrukturen inom akademien. Analysen visar att akademisk frihet kan vara många saker, men att den främst är det som gynnar män inom akademien. Detta trots att den kan gynna kvinnor. I debatten förefaller akademisk frihet därför ofta oförenlig med jämställdhetsåtgärder, antingen för att den frihetsuppfattning som erhålls ser en dikotomi, eller för att den vidgade frihetsuppfattningen inte tenderar att se patriarkatet som frihetskränkande i samma utsträckning som staten. Detta har diskursiva, subjektskapande och materiella effekter. Men debatten erbjuder också en annan frihetsuppfattning, till kvinnans fördel! Sammantaget försvårar därför debatten, men omöjliggör inte, jämställdhetsåtgärder och nedmontering av patriarkatet.

Förhoppningsvis har uppsatsen visat att opolitiska mål är omöjliga att leva upp till. Genom att ta avstånd från politiska åtgärder mot patriarkatet bidrar man med nödvändighet till bibehållande av patriarkatet. Det är inte opolitiskt.

Uppsatsens resultat uppmanar till vidare forskning av patriarkala strukturer inom akademien. Därtill vore det intressant att uppmärksamma andra maktstrukturer såsom klass och etnicitet. Mycket forskning har redan gjorts, men uppenbarligen behövs mer. Forskning tydliggör, synliggör och uppmärksammar orättvisor, och kan således verka konstruktivt.

7 Referensförteckning

- * Appelqvist, Simon 2017. Lektor kritiserar studenters krav på kvinnliga perspektiv. *Lundagård*. 1 november. <https://lundagard.se/2017/11/01/lektor-kritiserar-studenters-krav-pa-kvinnliga-perspektiv/> [Hämtad: 2019-05-06].
- * Arpi a, Ivar 2017. Ivar Arpi: Så blev genusvetenskap överkyrka i Lund. *Svenska Dagbladet*. 4 november. <https://www.svd.se/sa-blev-genusvetenskap-overkyrka-i-lund>. [Hämtad 2019-04-10].
- * Arpi a, Ivar 2018. Ivar Arpi: Så genuscertifieras svensk forskning. *Svenska Dagbladet*. 15 februari. <https://www.svd.se/sa-genuscifieras-svensk-forskning>. [Hämtad 2019-04-10].
- * Arpi b, Ivar 2017. Ivar Arpi: Genusvetenskapen tar över svenska universitet. *Svenska Dagbladet*. 5 november. <https://www.svd.se/genusvetenskapen-tar-over-svenska-universitet>. [Hämtad 2019-04-10].
- * Arpi b, Ivar 2018. Ivar Arpi: Universitetens (o)medvetna sexism, *Svenska Dagbladet*. 19 februari. <https://www.svd.se/universitetens-omedvetna-sexism>. [Hämtad 2019-04-10].
- * Arpi c, Ivar 2017. Ivar Arpi: Genusvetenskapen är Sveriges egen kreationism. *Svenska Dagbladet*. 12 november. <https://www.svd.se/genusvetenskapen-ar-sveriges-egen-kreationism>. [Hämtad 2019-04-10].
- * Arpi d, Ivar 2017. Ivar Arpi: Hjärntvätten av Sverige fortsätter. *Svenska Dagbladet*. 23 december. <https://www.svd.se/genusvetenskapen-ar-sveriges-egen-kreationism>. [Hämtad 2019-04-10].
- * Arvidsson, Claes 2012. *Vaktombyte på Axxess magasin*. Svenska Dagbladet. 16 december. <https://www.svd.se/vaktombyte-pa-axess-magasin?fbclid=IwAR1PLYgpXsd-KDxPFa8AiiF2WxjsIoqaZzmcoh13QOQB9RGDvGkIOULEMU>. [Hämtad 2019-05-14].
- * ARW – Academic Rights Watch u.å.. *Om Academic Rights Watch*. Academic Rights Watch. http://academicrightswatch.se/?page_id=41. [Hämtad 2019-04-30].
- * ARW a - Academic Rights Watch 2017-11-04. *Statsvetare i Lund lägger ner kurs: tvingades använda könskvoterad kurslitteratur*. Academic Rights Watch. <http://academicrightswatch.se/?p=2891>. [Hämtad: 2019-04-04].
- * ARW b - Academic Rights Watch 2017-11-22. *Judith Butler sågar statsvetarna i Lund: ”krav på könskvoterad kurslitteratur strider mot akademisk frihet*. Academic Rights Watch. <http://academicrightswatch.se/?p=2917>. [Hämtad: 2019-04-04].
- * Avellan, Heidi 2019. *Kärlek. Po Skånska..* Sydsvenskan. 13 maj. <https://www.sydsvenskan.se/2019-05-13/karlek-po-skanska>. [Hämtad: 2019-05-14].
- * Axxess TV 2018. *Ivar Arpi - Allt hårdare ideologiskt tryck på högskolan*. [video]. <https://www.youtube.com/watch?v=qINvJXQN9Vs> [Hämtad: 2019-05-01].
- * Bacchi, Carol Lee 2009. *Analysing Policy: What's the problem represented to be?* Frenchs Forest, N.S.W.: Pearson.
- * Badersten, Björn 2016. *Bokslut, Statsvetenskapliga institutionens arbete med jämställdhet, likabehandling och mångfald 2015*. Statsvetenskapliga institutionen på Lunds universitet. <http://academicrightswatch.se/wp-content/uploads/2017/11/bokslut-jlm-2015.pdf>. [Hämtad 2019-04-17].

- * Beckman, Ludvig 2005. *Grundbok i idéanalys*. Stockholm: Santérus förlag.
- * Bergström, Göran – Kristina Boréus 2012. Diskursanalys i Göran Bergström – Kristina Boréus (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3:e uppl. Lund: Studentlitteratur, 353-415.
- * Berlin, Isaiah 2009. ”Två frihetsbegrepp” översatt av Susanna Lindberg i Peter Söderholm (red). *Texter i samtida politisk teori*. Uppl. 2. Stockholm: Liber AB, s. 70–80.
- * Blanche, Jarn 2017. Kurslitteratur ska inte könskvoteraras. *Smedjan*. 2 november. <https://timbro.se/smedjan/kurslitteratur-ska-inte-konkvoteraras/>. [Hämtad 2019-04-30].
- * Boëthius, Maria-Pia 2016. Politiker och utfrågare tillhör samma klass. *Etcetera*. 6 juni. <https://www.etc.se/ledare/politiker-och-utfragare-tillhor-samma-klass>. [Hämtad: 2019-05-14].
- * Bondestam, Fredrik 2003. *Positiv särbehandling inom akademien: Tjugofem år av ideologi, retorik och praktik*. Uppsala: Sociologiska institutionen, Uppsala universitet.
- * Bondestam, Fredrik 2004. *En önskan att skriva objektet: analyser av akademisk jämställdhet*. Stehag: Gondolin.
- * Bäck, Hanna – Maria Hedlund – Annika Bergman Rosamond – Roxanna Sjöstedt – Lisa Strömblom – Mikeal Sundström – Ted Svensson – Jan Teorell 2017. Statsvetare: Missförstånd bakom granskning. *Svenska Dagbladet*. 10 november. <https://www.svd.se/statsvetare-missforstand-bakom-ivar-arpis-granskning#sida-2>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * Bäcklund, Ann-Katrin – Jakob Gustavsson 2017. Statsvetare: missförstånd bakom granskning. *Svenska Dagbladet*. 10 november. <https://www.svd.se/statsvetare-missforstand-bakom-ivar-arpis-granskning#sida-2>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * Cohen, G. A. 2006. ”Are Freedom and Equality Compatible?” i Robert E. Goodin – Philip Pettit (red). *Contemporary Political Philosophy*. Uppl. 2. Malden: Blackwell Publishing, s. 416-424.
- * Dahlberg, Anna 2017. Låt inte könsfixeringen ta över på universiteten. *Expressen*. 11 november. <https://www.expressen.se/ledare/anna-dahlberg/lat-inte-konfixeringen-ta-over-pa-universiteten/>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * Dion Michelle L. - Jane Lawrence Sumner - Sara McLaughlin Mitchell 2018. Gendered Citation Patterns across Political Science and Social Science Methodology Fields. *Political Analysis* 26(3): 312–327. https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/5E8E92DB7454BCAE41A912F9E792CBA7/S1047198718000128a.pdf/gendered_citation_patterns_across_political_science_and_social_science_methodology_fields.pdf. [Hämtad 2019-04-18].
- * Dryler, Helen - Magdalena Inkinen -Ingeborg Amnéus - Per Gillström och Jacob Severin - Anders Viberg - Per Helldahl 2016. *Kvinnor och män i Högskolan*. Rapport/Universitetskanslersämbetet: 2016:16. Stockholm: Universitetskanslersämbetet <https://www.uka.se/download/18.5d85793915901d205f9a852/1487841854015/rapport-2016-10-14-kvinnor-och-man-i-hogskolan.pdf>. [Hämtad 2019-04-18].
- * Eduards, Maud 2012. *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*. Stockholm: Atlas.

- * Enkvist, Inger 2017. Inger Enkvist: Akademin ska inte styras av ideologi. *Svenska Dagbladet*. 23 november. <https://www.svd.se/akademin-ska-inte-styras-av-ideologi>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * Epstein, Steven 1995. "The Construction of Lay Expertise: AIDS Activism and the Forging of Credibility in the Reform of Clinical Trials", *Science, Technology, & Human Values* 20(4): 408–437.
- * Expressen u.å.. *Contact Expressen*. Expressen. <https://www.expressen.se/om-expressen/welcome-to-expressen/>. [Hämtad_ 2019-04-30].
- * Forsberg, Ethel 2018. Forte: Därför främjar vi jämställd forskningsfinansiering. *Svenska Dagbladet*. 22 februari. <https://www.svd.se/forte-darfor-framjar-vi-jamstalld-forskningsfinansiering>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * Forsman, Birgitta 2004. *Forskarens frihet: om makt och moral*. Lund: Studentlitteratur.
- * Forte u.å.. *Om Forte*. Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd. <https://forte.se/om-forte/>. [Hämtad 2019-04-30].
- * Geraci, Lisa - Steve Balsis - Alexander J. Busch 2015. "Gender and the h index in psychology", *SCIENTOMETRICS* 105(3), s. 2023-2034.
- * Grönroos, Maria – Fredrik Bondestam 2017. Genussekretariatet: Arpi blundar för ojämlikhet. *Svenska Dagbladet*. 12 november. <https://www.svd.se/genussekretariatet-ivar-arpi-blundar-for-ojamlikhet>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * Halldenius, Lena 2011. *Liberalism*. Malmö: Bokbox förlag.
- * Halldenius, Lena 2016. *Mary Wollstonecraft, feminismen och frihetens förutsättningar*. Stockholm: Thales.
- * Harding, Sandra – Kathryn Norberg 2005. "New feminist approaches to social science methodologies: An introduction", *Signs: Journal of Women and Culture in Society* 30(4), s. 2009-2015.
- * Hernandez, Paul R. - Brittany Bloodhart - Amanda S. Adams - Rebecca T. Barnes - Melissa Burt - Sandra M. Clinton - Wenyi Du - Elaine Godfrey - Heather Henderson - Ilana B. Pollack - Emily V. Fischer 2018. "Role modeling is a viable retention strategy for undergraduate women in the geosciences", *GEOSPHERE* 14(6), s. 2585-2593.
- * Herrmann, Sarah D. - Robert Mark Adelman - Jessica E. Bodford - Oliver Graudejus - Morris A. Okun - Virginia S. Y. Kwan 2016. *BASIC AND APPLIED SOCIAL PSYCHOLOGY* 38(5), s. 258–268.
- * Hinnfors, Jonas - Lena Wängnerud 2017. Statsvetare: Genus bör integreras i kursutbudet. *Svenska Dagbladet*. 14 november. <https://www.svd.se/statsvetare-genus-bor-integreras-i-kursutbudet>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * Huitfeldt, Jörgen 2019. *Vårt uppdrag*. Kvartal. <https://kvartal.se/vart-uppdrag/> [Hämtad: 2019-04-30].
- * Jansson, Mikael 2017. Vad är ARW egentligen?. *Universitetsläraren*. 13 februari. <https://universitetslararen.se/2017/02/13/vad-ar-arw-egentligen/>. [Hämtad: 2019-05-01].
- * Jasanoff, Sheila 2009. Judgment under siege: the three-body problem of expert legitimacy. In Maasen, Sabine – Weingart, Peter (red.), *Democratization of Expertise? Exploring Novel Forms of Scientific Advice in Political Decision-Making*. s. 209-224. Dordrecht: Springer.
- * Jeffner, Stina 2017. Genusvetare: Jämställdhetsintegrering är snömos. *Svenska Dagbladet*. 16 november. <https://www.svd.se/genusvetare-jamstalldhetsintegrering-ar-snomos>. [Hämtad: 2019-04-17].

- * Jordansson, Birgitta 2005. Jämställdhet och genus på akademins villkor: Två exempel på det vetenskapliga fältets agerande i samband med politiska satsningar. *Kvinnovetenskaplig tidskrift* nr.4: Vetenskap och politik, s. 23-41.
- * Karlsson, Sigbritt - Anna Wahl 2017. Anna Wahl: Vi är mitt uppe i en stor omställning. *Svenska Dagbladet*. 16 november. <https://www.svd.se/anna-wahl-vi-ar-mitt-uppe-i-en-stor-omstallning>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * Katzeff Silberstein, Benjamin 2017. Benjamin Katzeff Silberstein: Svenska forskare förtjänar mer respekt. *Svenska Dagbladet*. 7 november. <https://www.svd.se/svenska-forskare-fortjanar-mer-respekt>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * Kniviilä a, Kalle 2017. Brist på konservativa kvinnor skapar konflikt på Universitetet. *Sydsvenskan*. 1 november. <https://www.sydsvenskan.se/2017-11-01/brist-pa-konservativa-kvinnor-skapar-konflikt> [Hämtad: 2019-04-30].
- * Kniviilä b, Kalle 2017. Efter debatten – kvinnokvoten för kurslitteratur blir kvar. *Sydsvenskan*. 7 november. <https://www.sydsvenskan.se/2017-11-07/kvinnokvoten-pa-statsvetenskapliga-institutionen-blir-kvar>. [Hämtad: 2019-04-30].
- * Kniviilä c, Kalle 2017. Prefekt: ”Vår institution har används som slagträ”. *Sydsvenskan*. 18 november. <https://www.sydsvenskan.se/2017-11-18/prefekt-var-institution-har-anvants-som-slagtra> [Hämtad: 2019-04-30].
- * Lennartsson, Louise 2019. Fri akademi i statlig regi?. *Lundagård*. 29 januari. <https://lundagard.se/2019/01/29/fri-akademi-i-statlig-regi/>. [Hämtad 2019-04-30].
- * LU– Lunds universitet 2017. *Plan för jämställdhetsintegrering vid Lunds universitet, 2017-2019*. https://www.ht.lu.se/fileadmin/user_upload/ht/dokument/Fakulteterna/Jamstalld/Beslut_plan_foer_jaemstaellldhetsintegrering_vid_Lunds_universitet_2017-2019.pdf. [Hämtad 2019-04-29].
- * LU a – Lunds universitet u.å.. *Policy för jämställdhet, likabehandling och mångfald*. https://www.medarbetarwebben.lu.se/sites/medarbetarwebben.lu.se/files/jamstalldhetspolicy_a5_sve.pdf f. [Hämtad: 2019-04-29].
- * LU b – Lunds universitet u.å.. *Att komma till rätta med könsobalans inom akademien: vad kan Lunds universitet göra?*. https://www.sam.lu.se/sites/sam.lu.se/files/att_komma_tillratta_med_konsobalans.pdf. [Hämtad 2019-04-29].
- * Lundagård 2014. *Om Lundagård*. Lundagård. <https://lundagard.se/om-lundagard/>. [Hämtad: 2019-04-30].
- * Lundagård 2017. Hur går diskussionen bland studenter om könskvotering?. *Lundagård*. 7 november. <https://lundagard.se/2017/11/07/hur-gar-diskussionerna-bland-studenter-om-konskvotering/>. [Hämtad: 2019-04-30].
- * Maliniak, Daniel - Ryan Powers - Barbara F. Walter 2013. “The Gender Citation Gap in International Relations”, *International Organization*, vol. 67 no. 4, s. 889-922.
- * Mill, John Stuart 2009. ”ur Om friheten (1859)” översatt av Alf Ahlberg i Peter Söderholm (red). *Tretton texter i politisk teori*. Uppl. 2. Stockholm: Liber AB, s. 183–214.

- * Nationella sekretariatet för genusforskning u.å.. *Om oss*. Nationella sekretariatet för genusforskning. <https://www.genus.se/om-oss/> [Hämtad 2019-04-30].
- * Randall, Vicky 1991. "Feminism and political analysis", *Political Studies*, vol. XXXIX, s. 513-532.
- * Regeringen 2018. *Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende universitet och högskolor*. <https://www.esv.se:4443/statsliggaren/regleringsbrev/?RBID=19786> [Hämtad 2019-04-17].
- * Ringmar, Erik 2017. Erik Ringmar: Staten hotar den akademiska friheten. *Svenska Dagbladet*. 11 november. <https://www.svd.se/erik-ringmar-staten-hotar-den-akademiska-friheten>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * Ringmar, Erik 2019. *Befria universiteten! Om akademisk frihet och statlig styrning*. Stockholm: Timbro.
- * Ringmar, Erik u.å.. *Erik Ringmar's web pages*. Erik Ringmar. <http://ringmar.net/> [Hämtad: 2019-05-01].
- * Schwartz-Shea, Preregrine – Dvora Yanow 2002. "'Reading' 'Methods' 'Texts': How research methods texts construct political science", *Political Research Quarterly* 55 (2), s. 457-486.
- * Skinner, Quentin 2006. "A Third Concept of Liberty" i Robert E. Goodin – Philip Pettit (red). *Contemporary Political Philosophy*. Uppl. 2. Malden: Blackwell Publishing, s. 398-415.
- * SOU 1995:110 *Viljan att veta och viljan att förstå: kön, makt och den kvinnovetenskapliga utmaningen i högre utbildning*. Ebba Witt-Brattströms betänkande.
- * SR – Sveriges Radio 2011. *Fakta om Sveriges Radio*. Sveriges Radio. <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3113&artikel=1971296>. [Hämtad 2019-04-30].
- * Stafström, Sven 2018. Vetenskapsrådet: Jämställdhetsintegrering är en kvalitetsfråga. *Svenska Dagbladet*. 21 februari. <https://www.svd.se/vetenskapsradet-jamstalldhet-ar-en-kvalitetsfrag>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * Steinfeld, Thomas 2017. Die Biologisierung des Denkens. *Süddeutsche Zeitung*. 16 november. <https://www.sueddeutsche.de/kultur/geschlechterdebatte-die-biologisierung-des-denkens-1.3752213>. [Hämtad: 2019-05-01].
- * Stillhoff Sörensen, Jens – Magnus Zetterholm 2017. Replikväxling: Sverige i bottenskiktet vad gäller akademisk frihet. *Svenska Dagbladet*. 15 november. <https://www.svd.se/sverige-i-bottenskiktet-vad-galler-akademisk-frihet>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * *Studio ett a* 2017. Sveriges Radio P1. *Studio ett: Debatten om Universiteten och genusfrågan: Jan Teorell, professor vid Lunds universitet, vald lärarrepresentant vid den statsvetenskapliga institutionen*. 8 november. <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1637&artikel=6816570>. [Hämtad 2019-04-30].
- * *Studio ett b* 2017. Sveriges Radio P1. *Studio ett: Debatten om Universiteten och genusfrågan*. 8 november. <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1637&artikel=6816570>. [Hämtad 2019-04-30].
- * Süddeutsche Zeitung u.å.. *About us*. Süddeutsche Zeitung. https://www.sz-wirtschaftsgipfel.de/en/sz/?fbclid=IwAR0Tw82RI6eICdihV4BSXxkIKI6m_bj4-u_uJ1_WQVMRUDV2T7ap8Qhki_E. [Hämtad: 2019-05-14].

- * SVET a - Statsvetenskapliga institutionen Lunds universitet 2017. *Litteraturlista för STVA22, Statsvetenskap: Fortsättningskurs gällande från och med höstterminen 2017.*
<http://kursplaner.lu.se/pdf/litteratur/sv/17469>. [Hämtad 2019-04-17].
- * SVET b – Statsvetenskapliga institutionen i Lund 2017. *Tumregler för beslut om kurslitteratur.*
https://www.svet.lu.se/internt/sites/svet.lu.se.internt/files/tumregler_for_kurslitteratur.pdf. [Hämtad: 2019-05-03].
- * Taylor, Charles 2006. "What's Wrong with Negative Liberty" i Robert E. Goodin – Philip Pettit (red). *Contemporary Political Philosophy*. Uppl. 2. Malden: Blackwell Publishing, s. 387-397.
- * Timbro, u.å.. *Om oss*. Timbro. <https://timbro.se/om-oss/>. [Hämtad 2019-04-30].
- * Torson Lindberg, Mårten 2017. Judith Butler om genuskonflikten i Lund. *Kvartal*. 22 november.
<https://kvartal.se/artiklar/judith-butler-om-genuskonflikten-i-lund-metoden-ar-forkastlig/>. [Hämtad 2019-04-17]
- * Turner, Charlotta 2017. De saknade kvinnorna i akademien – förminskade, ignorerade, trakasserade. *Universitetsläraren*. 14 december. <https://universitetslararen.se/2017/12/14/de-saknade-kvinnorna-i-akademien-forminskade-ignorerade-trakasserade/> [Hämtad 2019-04-29].
- * Törnqvist, Maria 1999. *Politik, kön och konstruktioner: en feministisk analys av förslaget och debatten om positiv särbehandling inom akademien*. Uppsala: Sociologiska institutionen Uppsala universitet.
- * UN a – United Nations u.å.. 4: *Quality education*.
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/education/>. [Hämtad 2019-04-29].
- * UN b – United Nations u.å.. *Goal 5: Achieve gender equality and empower all women and girls*.
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/>. [Hämtad: 2019-04-29].
- * UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization 1997. Recommendation concerning the Status of Higher-Education Teaching Personnel. Paris: UNESCO. 11 November.
http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13144&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html. [Hämtad: 2019-04-11].
- * Vetenskapsrådet 2018. Det här är vetenskapsrådet. *Vetenskapsrådet*. <https://www.vr.se/sidfot/om-vetenskapsradet/det-har-ar-vetenskapsradet.html>. [Hämtad:2019-05-01]
- * West, Pernilla – Carl Granklint Rask 2017. Lundastudenter: Vi vågar vägra antifeministisk populism!. *Svenska Dagbladet*. 21 november. <https://www.svd.se/lundastudenter-vi-vagar-vagra-antifeministisk-populism>. [Hämtad: 2019-04-17].
- * Winther-Jørgensen, Marianne – Louise Phillips 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- * Young, Iris Marion 2002. *Inclusion and Democracy*. Oxford: Oxford University Press.